

2. april 2020

Forslag

Straks-pakke til grøn omstilling af den eksisterende bygningsmasse

Bygge- og anlægssektoren er som det øvrige samfund stærkt berørt af Corona-krisen. Branchepartner-skabet Renovering på Dagsordenen og SYNERGI foreslår hermed en straks-pakke, der skal supplere den netop indgåede aftale om at sætte det kommunale og regionale anlægsloft ud af kraft resten af 2020. Straks-pakken vil ikke blot kaste en redningskrans ud til en udfordret sektor. Den vil samtidig sikre en omkostningseffektiv, klimaundersøttende grøn omstilling, som det danske samfund under alle omstændigheder vil have gevinst af.

Behovet for en straks-pakke

Regeringen har med KL og Danske Regioner indgået en vigtig aftale den 26. marts om at fremrykke og gennemføre planlagte anlægsinvesteringer i 2020, som skulle være udført i kommuner og regioner de kommende år. Det er således aftalt at ophæve anlægsloftet for kommuner og regioner i 2020. Det betyder, at kommunerne og regionerne får fri mulighed for at fremrykke investeringer, som kan igangsættes hurtigt og som udgangspunkt afsluttes i 2020.

I kommunerne ventes der fremrykket investeringer for op til 2,5 mia. kr., der kan medvirke til klimatiltag som bl.a. energirenoveringer af bygningsmassen og andre tiltag, som samtidigt kan reducere det kommunale energiforbrug. Aftalen repræsenterer en vigtig håndsrækning til beskæftigelsen i bygge- og anlægsbranchen, og ventes at kunne holde hånden under ca. 2.500 arbejdspladser.

Men skal man forhindre, at mange flere mister deres arbejde, er der brug for flere akutte tiltag og fremrykning af flere aktiviteter, som alligevel skulle foretages. Aktiviteten i byggeriet, som reduceres markant af Corona-krisen, forventes at føre til afskedigelser og hjemsendelser af 16.400 medarbejdere alene fra 1. kvartal til 2. kvartal 2020, hvoraf langt de fleste afskedigelser vil ske indenfor renoveringsarbejder.

Parterne i Renovering på Dagsordenen og SYNERGI har alle været dybt involveret i klimapartner-skabet for bygge- og anlægssektoren. De mange anbefalinger, der ligger i dette arbejde, er som følge af Corona-krisen fornuftigt nok sat på standby, indtil Danmark igen kan se fremad.

Men indeholdt i dette udredningsarbejde er der en håndfuld tiltag, som vi ønsker at kaste lys på øjeblikkeligt. Disse tiltag kan indgå i en straks-pakke, der på kort sigt kan øge energieffektiviseringen og energirenoveringen af den eksisterende bygningsmasse. Det er en forudsætning, hvis man skal omkostningseffektivt i mål med den grønne omstilling, og det vil samtidig skabe bedre trivsel og sundhed i boliger, skoler, plejehjem m.v.

En sådan straks-pakke vil ikke alene modvirke stor arbejdsløshed og konkurser i byggeriet. Den vil igangsætte hensigtsmæssige energibesparende tiltag, der vil tjene sig selv hjem igen over de kommende år og samtidigt have øjeblikkelig virkning.

Straks-pakkens elementer

1. Forøg Landsbyggefondens ramme til renovering / energirenovering

Den almene boligsektor kan meget hurtigt levere en stor energibesparelse i den eksisterende boligmasse. En kø af 453 godkendte renoveringsprojekter, svarende til 72.000 boliger, kan sættes i gang med det samme. Projekterne finansieres af midler fra Landsbyggefonden (LBF). Beboerne finansierer fondens midler, men det er politikerne på tværs af Folketinget, der bestemmer fondens økonomiske investeringsramme.

Renoveringsbehovet i den almene boligsektor er 5-6 milliarder kroner årligt, men den eksisterende ramme for renoveringsstøtte er knap 2,5 milliarder. Det har resulteret i en kø af 453 projekter fordelt over hele landet med et samlet finansieringsbehov på 18,4 milliarder kroner. 2 ud af 3 af disse projekter omfatter energieffektivisering. I praksis betyder renoveringerne, at ældre almene boliger bliver løftet op til et nutidigt energireglement med gennemsnitlige energibesparelser på 30-40 pct.

Projekterne i køen er for længst godkendt og venter bare på at komme i gang. Nogle beboere har ventet i mere end 10 år på at få renoveret deres bolig – for penge, som de selv har sparet op. Acceleration af renovering af almene boliger er ikke alene oplagt energi-, klima- og samfundsøkonomisk. Det vil også være et fornuftigt velfærdspolitisk tiltag. Boliger med kuldebroer, skimmelproblemer og utidssvarende installationer renoveres til sunde boliger med godt indeklima for beboere med beskedne indkomster. Samtidig danner renoveringerne ofte platform for positiv social forandring for boligområderne.

LBF's økonomiske ramme skal der tages stilling til i forbindelse med Boligaftalen 2020. Vi foreslår, at der indgås en øjeblikkelig aftale om at straks-afvikle køen for alle de godkendte projekter, svarende til alle 18,4 mia. kr. 90% af de 453 projekter kan igangsættes indenfor 1-2 måneder. For hver milliard, der investeres, skabes 1.100 arbejdspladser; 800 i byggeriet og 300 i serviceerhvervene. Et sådant tiltag vil sende et helt afgørende signal til alle i byggeriet, som alene ved udsigt til aktivitet kan undlade at afskedige medarbejdere. Dermed vil der være potentielle besparelser på de offentlige finanser, situationen taget i betragtning.

2. Grønt anlægsloft-fritagelse til 2022

Den netop vedtagne dispensation for anlægsloftet i resten af 2020 bør suppleres med en fritagelse for anlægsloftet i flere år frem (vi foreslår foreløbigt til 2022), når det gælder grønne investeringer i bl.a. energieffektivisering og energirenovering af bygningsmassen. Dette vil medvirke til at få sat det nødvendige skub i netop energirenoveringen, som vil falde på et tørt sted, da der er et milliardstort renoveringsefterslæb i den offentlige sektor. Effekten af dette tiltag vil være, at særligt kommunerne, som ejer 74 procent af alle offentlige bygninger, vil begynde at planlægge de energirenoveringer, som de ikke er sikre på kan igangsættes inden årsskiftet, og som derfor falder i et nyt budgetår. Det vil under alle omstændigheder betyde øget aktivitet, men visheden om, at der er ordrer på vej, vil være af stor betydning for dispositionerne hos byggeriets aktører.

For at forstærke effekten af tiltaget, vil vi samtidig foreslå:

- at EU's krav om 3% energieffektiviseringer i offentlige bygninger også skal gælde for kommuner og regioner (som for staten);
- at der snarest muligt iværksættes en analyse af den kommunale og regionale bygningsporteføljens energimæssige tilstand, således der etableres en saglig og målbar baseline herfor;
- at kommuner og regioner skal stille krav om energimærkning af bygninger, når de indgår lejemål svarende til statens cirkulære herom¹ (dvs. ejendomme opført før 1961 skal have energimærke E eller bedre, efter 1961 skal det være C eller bedre og efter 2016 skal det være B eller bedre);
- at reglerne for offentlig gældsætning gøres mere fleksibel, når det gælder investeringer, der over tid betaler sig selv tilbage. Der er behov for en ny fællesoffentlig opgørelse af, hvor meget stat, regioner og kommuner kan gældsætte sig, når det gælder rentable investeringer;
- at beløbsgrænserne i tilbudsloven hæves, da de nuværende er kontraproduktive ift. at fremrykke investeringer og igangsætte straks-arbejder.

¹ <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=163435>

3. Styrket og klima-forbedrende BoligJobordning resten af 2020

For at ansprende til øget energirenovering af den eksisterende bygningsmasse for private husholdninger, som samtidig kan sikre vital beskæftigelse for byggeriets mindre aktører over hele landet, vil det mest effektive virkemiddel være at etablere et økonomisk incitament for boligejere.

Det er vigtigt, at et økonomisk incitament ansporer til omkostningseffektive energirenoveringer, som ikke ellers ville blive foretaget. Det mest oplagte tiltag, som nemt og hurtigt vil kunne indføres for resten af 2020, er at styrke den eksisterende BoligJobordning og samtidig give den et klart klimafokus. Et sådant boost kunne realiseres ved ekstraordinært – for resten af 2020 – at indføre et fradrag op til 25.000 kr. pr. voksen i hver husstand, som kan anvendes på energibesparende tiltag, der ellers sjældent udføres (ud fra en positivliste). Energirådgivning bør være indeholdt i fradraget, da det erfaringsmæssigt betyder, at der vil blive energirenoveret i større omfang end ellers. Det ekstraordinære fradrag kunne eventuelt afgrænses til de dårligste energimærkede bygninger (E eller dårligere) for at opnå den størst mulige effekt.

Hvis man kigger på BoligJobordningen bør det desuden overvejes at ændre fradraget permanent, så det bliver muligt at anvende tre års fradrag i samme kalenderår, hvad der vil kunne ansprende til større renoveringsprojekter (igen ud fra en positivliste af tiltag, som ellers sjældent gennemføres).

Forslag 4. Aktivér Danmarks Grønne Investeringsfond

Som led i den seneste finanslovsaftale for 2020, blev det under overskriften "Danmarks Grønne Fremtidsfond" besluttet at fremme den grønne omstilling med en kapitalindsprøjtning på 25 mia. kr. til en række fonde, herunder 6 mia. kr. til Danmarks Grønne Investeringsfond. Dette er altså besluttet, men er blot ikke blevet udmøntet endnu.

Det er helt afgørende, at denne kapital, som allerede er afsat, aktiveres øjeblikkeligt til og at man således straks aktiverer Fremtidsfonden og dermed allokerer de 6 mia. kr. til Danmarks Grønne Investeringsfond, så den kan medfinansiere investeringer, som fremmer den grønne omstilling af det danske samfund. Særligt vigtigt for at understøtte beskæftigelsen vil – på helt kort bane – være at prioritere midler til energibesparelser i den eksisterende bygningsmasse.

Med aftalen om Danmarks Grønne Fremtidsfond blev det ligeledes besluttet, at man ville undersøge, hvordan fondens formålsramme kan præciseres, så det bliver muligt at yde lånekapital, der kan omfatte energirenoveringer i private boliger. En sådan lånekapital vil i givet fald skulle stilles til rådighed indirekte via andre fonde eller aktører, som kan tage stilling til enkeltprojekter, f.eks. i parcelhus-segmentet, hvor behovene er meget store. Også denne afklaring bør foretages straks, da det vil kunne skabe finansiering for kommercielt bæredygtige private energirenoveringsprojekter, der har lidt længere tilbagebetalingstid end hvad det private lånemarked vil dække og/eller det vil kunne bane vej for langt mere omfattende energirenoveringsaktivitet i parcelhuse.

For uddybning og yderligere kommentarer, kontakt: Talsmand for Renovering på Dagsordenen, Henrik L. Bang, direktør i Bygherreforeningen, tlf. +45 4042 5575, hlb@bygherreforeningen.dk, eller Katrine Bjerre M Eriksen, direktør i SYNERGI, tlf. +45 2274 7186, kb@synergiorg.dk

Renovering på Dagsordenen er et branchepartnerskab, hvor en række centrale aktører inden for byggeriet siden 2011 har samarbejdet om at fremme mere og bedre bygnings- og energirenovering. Partnerne tæller bl.a. Akademisk Arkitektforening, BAT-Kartellet, Bygherreforeningen, Dansk Byggeri, Danske Arkitektvirksomheder, Foreningen af Rådgivende Ingeniører (FRI), Ingeniørforeningen (IDA), Konstruktørforeningen, Rådet for Grøn Omstilling og Tekniq Arbejdsgiverne. Initiativet er stiftet af Grundejernes Investeringsfond (GI), og finansieres med støtte fra GI og Realdania.

SYNERGI er en interesseorganisation, der arbejder for en mere effektiv brug af energien – både i industrien og de danske hjem. SYNERGI består af Danfoss, Grundfos, ROCKWOOL, VELUX, Dansk Energirådgivning, Boligselskabet Sjælland og SustainSolutions.